

Prof. univ. dr. **Mihaela Tăbârcă**
Judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție

Drept procesual civil
Vol. III. Căile de atac. Procedurile speciale

Cuprins

1. CĂILE DE ATAC	1
1. Dispoziții generale	2
1.1. Enumerarea și clasificarea căilor de atac	2
1.2. Reguli comune pentru folosirea căilor de atac	7
1.2.1. Legalitatea căii de atac	7
1.2.2. Subiectele căilor de atac	16
1.2.3. Ordinea exercitării căilor de atac	24
1.2.4. Unicitatea căii de atac	30
1.2.5. Partea din hotărâre care poate fi atacată	35
1.2.6. Înțelegerea părților în căile de atac	39
1.2.7. Achiesarea la hotărâre	41
1.2.8. Măsurile de administrare judiciară	44
2. Apelul	45
2.1. Dispoziții generale	45
2.2. Formele apelului	45
2.2.1. Apelul principal	45
2.2.1.1. Obiect	45
2.2.1.3. Cererea de apel	65
2.2.1.3.1. Cuprins	65
2.2.1.3.2. Efectele cererii de apel	72
2.2.2. Apelul incident	91
2.2.2.1. Legitimarea procesuală	91
2.2.2.2. Scopul apelului incident	94
2.2.2.3. Termenul de declarare	95
2.2.2.4. Întâmpinarea la apelul principal	97
2.2.2.5. Cererea de apel	97
2.2.2.6. Întâmpinarea la apelul incident	99
2.2.2.7. Efectul introducerii apelului incident	99
2.2.2.8. Judecata apelului incident	99
2.2.3. Apelul provocat	100
2.2.3.1. Legitimarea procesuală	100
2.2.3.2. Scopul apelului provocat	102
2.2.3.3. Termenul de declarare	102
2.2.3.4. Întâmpinarea la apelul principal	103
2.2.3.5. Cererea de apel	103

2.2.3.6. Întâmpinarea la apelul provocat	104
2.2.3.7. Efectul introducerii apelului provocat.....	105
2.2.3.8. Judecata apelului provocat	105
2.2.4. Asemănări și deosebiri între apelul principal, apelul incident și apelul provocat	106
2.3. Procedura de judecată	108
2.3.1. Depunerea cererii de apel.....	108
2.3.2. Instanța competență.....	119
2.3.3. Pregătirea judecății apelului.....	119
2.3.4. Dispoziții speciale privind judecata	121
2.3.5. Soluțiile pe care le poate pronunța instanța de apel	127
2.3.5.1. Păstrarea sentinței.....	128
2.3.5.2. Schimbarea sentinței	129
2.3.5.3. Anularea sentinței.....	136
2.3.5.3.1. Evocarea fondului/trimiterea cauzei spre rejudicare	136
2.3.5.3.2. Trimiterea cauzei la instanța/organul cu activitate jurisdicțională competent	144
2.3.5.3.3. Respingerea cererii ca inadmisibilă.....	146
2.3.5.3.4. Respingerea cererii ca nefiind de competență instanțelor române	146
2.3.5.3.5. Reținerea cauzei pentru judecarea în primă instanță	146
2.3.5.3.6. Reținerea cauzei spre judecare	147
2.3.6. Restituirea dosarului	148
3. Cările extraordinare de atac.....	149
3.1. Recursul	149
3.1.1. Dispoziții generale	149
3.1.2. Formele recursului	149
3.1.3. Obiectul recursului	150
3.1.4. Sesizarea instanței de recurs.....	160
3.1.4.1. Legitimarea procesuală și reprezentarea părților	160
3.1.4.2. Termenul de declarare	163
3.1.4.3. Cererea de recurs.....	167
3.1.4.4. Motivele de casare.....	182
3.1.5. Procedura de judecată	206
3.1.5.1. Depunerea recursului.....	206
3.1.5.2. Efectele cererii de recurs	219
3.1.5.3. Instanța competență.....	225
3.1.5.4. Pregătirea judecății recursului	226

3.1.5.5. Procedura de filtrare a recursurilor.....	228
3.1.5.6. Judecata recursului	243
3.1.5.7. Soluțiile pe care le poate pronunța instanța de recurs	247
3.1.5.8. Efectele casării	257
3.1.5.9. Judecata în fond după casare	259
3.1.5.10. Restituirea dosarului.....	268
3.2. Contestația în anulare.....	269
3.2.1. Dispoziții generale	269
3.2.2. Contestația în anulare de drept comun	272
3.2.2.1. Motive	272
3.2.2.2. Admisibilitate	276
3.2.3. Contestația în anulare specială	283
3.2.4. Judecarea contestației în anulare	301
3.2.4.1. Cererea	301
3.2.4.2. Părțile contestației în anulare	302
3.2.4.3. Termen de exercitare	304
3.2.4.4. Instanța competentă.....	305
3.2.4.5. Suspendarea executării	305
3.2.4.6. Procedura de judecată.....	307
3.3. Revizuirea	311
3.3.1. Dispoziții generale	311
3.3.2. Obiect.....	312
3.3.3. Motive	321
3.3.4. Judecata revizuirii	370
3.3.4.1. Instanța competentă.....	370
3.3.4.2. Cererea de revizuire	373
3.3.4.3. Părțile revizuirii.....	375
3.3.4.4. Termen de exercitare	376
3.3.4.5. Procedura de judecată.....	383
2. PROCEDURILE SPECIALE	391
1. Procedurile speciale	392
2. Procedura divorțului	392
2.1. Dispoziții comune	392
2.1.1. Instanța competentă.....	393
2.1.2. Cererile în procesul de divorț.....	398
2.1.2.1. Cererea de divorț	398
2.1.2.2. Cererea reconvențională	400
2.1.2.3. Cereri accesorii și incidentale	403

Respect 2.1.3. Măsuri provizorii.....	406
2.1.4. Aspecte privitoare la procedura de judecată.....	409
2.2. Divorțul pe cale judiciară. Forme	423
2.2.1. Divorțul remediu	423
2.2.1.1. Divorțul prin acordul soților.....	423
2.2.1.2. Divorțul din motive de sănătate	429
2.2.2. Divorțul din culpa soților	429
3. Procedura punerii sub interdicție judecătorească	431
4. Procedura de declarare a morții.....	439
5. Măsuri asigurătorii și provizorii.....	446
5.1. Măsuri asigurătorii	447
5.1.1. Sechestrul asigurător	447
5.1.2. Poprirea asigurătorie	463
5.1.3. Sechestrul judiciar	465
5.2. Măsuri provizorii în materia drepturilor de proprietate intelectuală	475
6. Procedura partajului judiciar.....	481
6.1. Partajul prin bună învoială	487
6.2. Partajul judiciar	489
6.2.1. Încheierea de admitere în principiu.....	490
6.2.2. Partajul propriu-zis.....	494
6.2.2.1. Partajul în natură	496
6.2.2.2. Atribuirea bunului	500
6.2.2.3. Vânzarea bunului.....	505
6.2.2.4. Hotărârea de partaj	509
7. Procedura ordonanței președințiale	511
7.1. Condiții de admisibilitate	511
7.1.1. Urgența.....	513
7.1.2. Caracterul vremelnic al măsurii	518
7.1.3. Neprejudicarea fondului	521
7.2. Judecata ordonanței președințiale	523
7.3. Hotărârea	531
8. Cericile posesorii.....	535
8.1. Aspecte generale	535
8.2. Procedura de judecată	540
9. Procedura ofertei de plată și consemnațiunii	546
9.1. Aspecte generale	546
9.2. Procedura necontencioasă a ofertei de plată	548
9.3. Oferta de plată în fața instanței	553

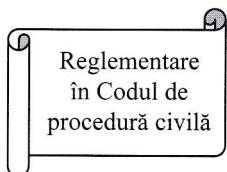
10. Procedura ordonanței de plată	555
10.1. Aspecte generale	555
10.2. Procedura de judecată	560
11. Procedura cu privire la cererile de valoare redusă	576
12. Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept.....	603
12.1. Aspecte generale	603
12.2. Procedura de evacuare	607
12.3. Dispoziții speciale	614
13. Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii	617
14. Procedura refacerii înscrisurilor și hotărârilor dispărute	626
14.1. Aspecte generale	626
14.2. Refacerea dosarelor sau înscrisurilor dispărute în cauzele în curs de soluționare	626
14.3. Refacerea hotărârilor dispărute	629
15. Cauțiunea judiciară	633

1. Căile de atac

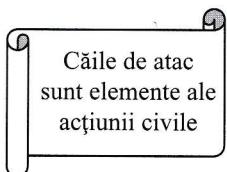
Plan orientativ al capitolului

1. Dispoziții generale
2. Apelul
3. Căile extraordinare de atac
 - 3.1. Recursul
 - 3.2. Contestația în anulare
 - 3.3. Revizuirea

1. Dispoziții generale

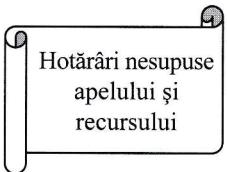
1. Regulile comune în exercitarea căilor de atac, înscrise în Codul de procedură civilă, au fost sintetizate în art. 456-465.

1.1. Enumerarea și clasificarea căilor de atac

2. Căile de atac constituie un element al acțiunii civile, care este definită, prin art. 29, ca fiind ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins de către una dintre părți sau a unei alte situații juridice, precum și pentru asigurarea apărării părților în proces.

Întrucât se referă la „ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege” pentru protecția dreptului subiectiv sau a unei alte situații juridice, precum și pentru asigurarea apărării părților în proces, textul accentuează faptul că dreptul de a acționa în justiție include și accesul la căile de atac prevăzute de lege, astfel încât cel nemulțumit de o hotărâre judecătorească să poată să declanșeze un nou examen al procesului.

3. Totuși, întrucât accesul liber la justiție nu înseamnă accesul, în toate cazurile, la toate structurile judecătoarești și la toate căile de atac, deoarece competența și procedura sunt stabilite exclusiv de legiuitor, care poate stabili reguli deosebite, în considerarea unor situații deosebite¹⁾, sunt hotărâri de primă instanță care nu sunt supuse nici apelului, nici recursului. De pildă:

- dacă instanța se declară necompetentă, hotărârea nu este supusă niciunei căi de atac, dosarul fiind trimis de îndată instanței judecătoarești competente sau, după caz, altui organ cu activitate jurisdicțională competent [art. 132 alin. (3)];

- instanța competentă să judece conflictul va hotărî, în camera de consiliu, fără citarea părților, printr-o hotărâre definitivă [art. 135 alin. (4)];

- hotărârea asupra strămutării se dă fără motivare și este definitivă [art. 144 alin. (2)];

¹⁾ Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1/1994, publicată în M. Of. nr. 69 din 16 martie 1994.

- hotărârea pronunțată în condițiile alin. (1) este definitivă, iar hotărârea pronunțată potrivit alin. (2) este definitivă numai în ceea ce privește divorțul, dacă legea nu prevede altfel [art. 931 alin. (4)].

4. Enumerarea căilor de atac

4. Titlul II „Cale de atac” din Cartea a II-a a Codului de procedură civilă debutează cu art. 456, conform cu care calea ordinată de atac este apelul, iar căile extraordinare de atac sunt recursul, contestația în anulare și revizuirea.

Așadar, căile de atac ce pot fi exercitate potrivit Codului de procedură civilă sunt apelul, recursul, contestația în anulare și revizuirea.

5. Semnificația enumerării căilor de atac

5. Prin această enumerare s-a urmărit să se accentueze distincția dintre căile de atac ce pot fi exercitate împotriva hotărârilor judecătorești – prin care se asigură controlul judiciar al hotărârii, realizat de o altă instanță judecătoarească, de grad superior sau, după caz, de același grad cu instanța care a pronunțat hotărârea atacată – și căile de atac împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege¹⁾ – prin intermediul căror se realizează controlul judecătoresc asupra hotărârilor atacate.

În egală măsură, enumerarea căilor de atac semnifică și faptul că hotărârea judecătoarească este susceptibilă de control numai prin intermediul acestor mijloace.

6. Criterii de clasificare a căilor de atac

6. Căile de atac pot fi clasificate în funcție de mai multe criterii, respectiv:

- condiții de exercitare;
- instanța competentă să le soluționeze;
- dacă provoacă sau nu o nouă judecată în fond;
- dacă părțile au sau nu acces direct la exercitarea căii de atac;
- dacă exercitarea căii de atac suspendă sau nu de drept execuțarea hotărârii atacate.

7. Căi de atac ordinare și extraordinare:

1. Căi de atac ordinare

7. Conform criteriului condițiilor de exercitare, folosit în art. 456 C.proc.civ., căile de atac se împart în ordinare și extraordinare. Astfel:

7-1. căile de atac ordinare sunt aceleia care:

- pot să fie exercitate de orice parte din proces sau de orice alt participant căruia i s-a recunoscut dreptul la calea de atac;

¹⁾ De competența judecătoriei, în condițiile art. 94 pct. 3 C.proc.civ.

- pentru a fi exercitat, nu este necesar ca un text de lege să prevadă posibilitatea folosirii lor. În schimb, dacă se dorește suprimarea căii de atac ordinare, se impune o mențiune expresă în acest sens¹⁾;

- pot să fie declanșate pentru orice motiv de nelegalitate sau netemeinicie, partea nefiind ținută să formuleze doar anumite critici, care să se încadreze în motive limitativ stabilite prin lege, ci este suficient că este nemulțumită de hotărârea judecătorească împotriva căreia exercită calea de atac.

Potrivit Codului de procedură civilă, singura cale ordinară de atac este apelul;

- 2. Căi de atac extraordinare

- Căi de atac de reformare și de retractare:

- 1. Căi de atac de reformare

- 2. Căi de atac de retractare

7-2. căile de atac extraordinare sunt acelea care pot să fie exercitată numai în condițiile și pentru motivele expres și limitativ prevăzute de lege.

Sunt căi extraordinare de atac recursul, contestația în anulare și revizuirea.

8. În funcție de instanță competentă să judece calea de atac, există căi de atac de reformare și căi de atac de retractare. Astfel:

8-1. căile de atac de reformare sunt acelea care se soluționează de o instanță superioară celei care a pronunțat hotărârea atacată²⁾.

Au acest caracter apelul și recursul;

8-2. căile de atac de retractare sunt de competența instanței care a pronunțat hotărârea atacată. Această instanță poate să revină asupra propriei hotărâri.

¹⁾ De pildă, legiuitorul a extras o hotărâre controlului judiciar prin intermediul apelului, stabilind că poate fi exercitată numai recursul: prin art. 431 alin. (1), conform cu care hotărârea prevăzută la art. 436 poate fi atacată *numai cu recurs* (s.n.) la instanța ierarhic superioară; prin art. 440 care arată că hotărârea care consfințează tranzacția intervenită între părți poate fi atacată, pentru motive procedurale, *numai cu recurs* (s.n.) la instanța ierarhic superioară; prin art. 1.064 alin. (3) teza I, conform cu care instanța se pronunță asupra cererii de restituire a cauțiunii cu citarea părților, printr-o încheiere supusă *numai recursului* (s.n.), la instanța ierarhic superioară.

²⁾ Prin excepție, apelul ar putea fi exercitat și împotriva unei hotărâri care nu este pronunțată de o instanță judecătorească. Conform art. 131² alin. (9) teza I din *Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, în termen de 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a hotărârii arbitrale, părțile pot face apel împotriva acesteia la instanța Curții de Apel București, care se va pronunța asupra cauzei în complet civil.

Căi de atac devolutive și nedevolutive:

1. Căi de atac devolutive

2. Căi de atac nedevolutive

Căi de atac suspensive și nesuspensive de executare:

1. Căi de atac suspensive de executare

Se încadrează în această categorie contestația în anulare și revizuirea.

9. În funcție de faptul dacă provoacă sau nu o nouă judecată în fond, căile de atac sunt devolutive și nedevolutive. Astfel:

9-1. căile de atac devolutive sunt acele care, în limitele a ceea ce s-a invocat în primă instanță și a ceea ce s-a atacat, provoacă o nouă judecată în fond, fără restricții în privința administrării probelor.

Singura cale de atac devolutivă este apelul;

9-2. căile de atac nedevolutive nu determină o nouă judecată în fond, iar posibilitățile probatorii ale părților sunt limitate, în principiu, la înscrișuri.

Sunt nedevolutive recursul, contestația în anulare și revizuirea.

Totuși, distincția privitoare la mijloacele de probă ce pot fi administrate în căile de atac este valabilă numai pentru calea de atac propriu-zisă, ea nemaifuncționând atunci când se pune problema rejudecării procesului ca efect al admiterii căii de atac. Astfel, după casarea hotărârii de către instanța de recurs are loc rejudecarea fondului, art. 501 alin. (4) arătând că în cazul rejudecării după casare, cu reținere sau cu trimitere, sunt admisibile orice probe prevăzute de lege.

Situația este aceeași dacă se admite contestația în anulare sau revizuirea.

10. În funcție de faptul dacă termenul de exercitare a căii de atac și exercitarea căii de atac suspendă sau nu executarea hotărârii atacate, căile de atac sunt suspensive și nesuspensive de executare.

Este o clasificare ce vizează numai hotărârile susceptibile de executare silită. Astfel:

10-1. în condițiile art. 468 alin. (5), termenul de apel suspendă executarea hotărârii de primă instanță, cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege. În aceleași condiții, executarea se suspendă dacă apelul a fost exercitat în termen.

Ca atare, termenul de apel suspendă de drept executarea silită a sentinței, iar acest efect se prelungește, odată ce apelul a fost exercitat în termen, până la soluționarea căii de atac.

Totuși, în cazurile în care sentința este executorie provizoriu – de drept, conform art. 448 C.proc.civ., sau acordată de instanță,

Respect pentru oameni și cără în condițiile art. 449 C.proc.civ. – apelul nu mai este suspensiv, dar instanța de apel poate să încuviințeze suspendarea execuției vremelnice¹⁾.

Cât privește recursul, față de art. 484 alin. (1), recursul suspendă de drept executarea hotărârii în cauzele privitoare la strămutarea de hotare, desființarea de construcții, plantații sau a oricăror lucrări având o așezare fixă, precum și în cazurile anume prevăzute de lege.

Această enumerare semnifică faptul că recursul nu este suspensiv de executare decât atunci când hotărârea recurată a fost pronunțată într-o cauză privitoare la strămutarea de hotare, desființarea de construcții, plantații sau orice lucrări având o așezare fixă, precum și în cazurile în care legea prevede în mod expres faptul că recursul suspendă executarea;

2. Căi de atac
nesuspensive de
executare

10-2. dacă hotărârea nu a fost pronunțată în materiile prevăzute limitativ în art. 484 alin. (1) C.proc.civ., recursul nu este suspensiv de drept de executare. În acest caz, art. 484 alin. (2) teza I arată că la cererea recurrentului formulată în condițiile art. 83 alin. (2) și (3), instanța sesizată cu judecarea recursului poate dispune, motivat, suspendarea hotărârii atacate cu recurs în alte cazuri decât cele la care se referă alin. (1).

Contestația în anulare și revizuirea nu sunt suspensive de drept de executare. Însă instanța sesizată cu o astfel de cale de atac va putea dispune suspendarea executării hotărârii. În condițiile art. 507, instanța poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere, sub condiția dării unei cauțiuni. Dispozițiile art. 484 se aplică în mod corespunzător. La rândul său, art. 512 dispune că instanța poate suspenda executarea hotărârii a cărei

¹⁾ Sub marginala „Suspendarea executării provizorii”, art. 450 prevede că suspendarea executării provizorii va putea fi solicitată fie prin cererea de apel, fie distinct în tot cursul judecății în apel [alin. (1)]. Cererea se va depune la prima instanță sau, după caz, la instanța de apel. În această din urmă situație, la cerere se va alătura o copie legalizată a dispozitivului hotărârii [alin. (2)]. Cererea de suspendare se va judeca de către instanța de apel. Dispozițiile art. 719 alin. (6) sunt aplicabile. Încheierea dată asupra cererii de suspendare este supusă acelorași căi de atac ca și hotărârea atacată [alin. (3)]. Suspendarea va putea fi încuviințată numai cu plata unei cauțiuni al cărei quantum va fi stabilit de instanță în condițiile art. 719 alin. (2) și (3) [alin. (4)]. Până la soluționarea cererii de suspendare, aceasta va putea fi încuviințată provizoriu, prin ordonanță președintială, chiar înainte de sosirea dosarului, cu respectarea cerinței prevăzute la alin. (4) [alin. (5)].

revizuire se cere, sub condiția dării unei cauțiuni. Dispozițiile art. 484 se aplică în mod corespunzător.

Cale de atac
comune sau
speciale

11. În funcție de faptul dacă părțile au sau nu acces direct la exercitarea căilor de atac, căile de atac sunt comune și speciale.

Sunt comune, putând fi exercitatate de către părți, apelul, recursul, contestația în anulare și revizuirea.

Codul de procedură civilă nu reglementează nicio cale de atac specială, recursul în interesul legii nefiind o cale de atac.

1.2. Reguli comune pentru folosirea căilor de atac

1.2.1. Legalitatea căii de atac

Hotărârea este
supusă căilor de
atac legale

12. În respectarea principiului fundamental al legalității, consacrat prin art. 7 C.proc.civ., **art. 457 alin. (1)** prevede că hotărârea judecătorească este supusă numai căilor de atac prevăzute de lege, în condițiile și termenele stabilite de aceasta, indiferent de mențiunile din dispozitivul ei.

Nu judecătorul
stabilește calea
de atac

13. „Legalitatea căii de atac” are drept consecință faptul că nu judecătorul este cel care stabilește elementele arătate în art. 457 alin. (1) C.proc.civ., de vreme ce, indiferent de mențiunile pe care judecătorul le-ar înscrie în hotărâre, instanța investită cu soluționarea căii de atac va trebui să țină seamă de prevederile legale în materie¹⁾.

¹⁾ Sub marginala „Legea aplicabilă hotărârilor”, **art. 27** prevede că hotărârile rămân supuse căilor de atac, motivelor și termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul.

În jurisprudență intemeiată pe noul Cod de procedură civilă s-a decis că „temeiul juridic de instituire a unei proceduri europene de somație de plată îl constituie dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 1896/2006.

Este adeverată susținerea recurentei-creditoare în sensul că Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 nu prevede calea de atac a apelului, însă la fel de greșit este și hotărârea primei instanțe, deoarece opoziția, reglementată de art. 16 din același act normativ, nu este, la rândul său, o cale de atac împotriva cererii de instituire a somației de plată.

În acest sens este intemeiată analiza făcută de către instanța de apel cu privire la faptul că prima instanță a declarat, în mod greșit, executorie somație pe care a emis-o cu încălcarea condiției prevăzute de art. 18 alin. (1), aceea de a nu se formula opoziție. În această situație prima instanță trebuia să facă aplicarea dispozițiilor art. 17 din Regulamentul (CE) nr. 1896/2006.

În egală măsură, părțile nu pot conveni asupra căilor de atac ce ar putea fi exercitată împotriva hotărârii, în sensul că, de pildă: nu ar putea să stabilească faptul că hotărârea este susceptibilă numai de apel, deși legiuitorul nu a prevăzut aceasta; nu ar putea să determine caracterul definitiv al unei hotărâri susceptibile de apel sau de recurs; nu ar putea să declare recurs împotriva hotărârii

Cu toate acestea, chiar dacă prima instanță a făcut o greșită aplicare a dispozițiilor art. 16, 17, și 18 din Regulamentul (CE) nr. 1896/2006, și instanța de apel a făcut o greșită aplicare a dispozițiilor legale privind calea de atac în această situație, în speță fiind aplicabile dispozițiile art. 20 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 1896/2006, cererea de apel trebuind a fi recalificată drept cerere de reexaminare și trimisă la prima instanță, unde trebuie soluționată de un alt complet decât cel care a soluționat, pe fond, opoziția, în cauză fiind aplicabile, prin analogie, dispozițiile O.G. nr. 5/2001 și, respectiv, O.U.G. nr. 119/2007, cu privire la competența de soluționare a cererii de reexaminare.

În soluționarea cererii de reexaminare instanța va ține seama de cele arătate mai sus cu privire la dispozițiile art. 16, 17, și 18 din Regulamentul (CE) nr. 1896/2006.

Având în vedere cele de sus, în baza art. 312 alin. (1), (3) și (5) raportate la art. 304 pct. 9 C.proc.civ. și, respectiv, la art. 16, 17, 18 și 20 din Regulamentul (CE) nr. 1896/2006, Înalta Curte a admis recursul, a casat decizia nr. 5/2013, pronunțată de Curtea de Apel Alba Iulia, Secția a II-a civilă, a calificat calea de atac exercitată de către debititorul S.C. A.C.I. NV, Sucursala Cehia împotriva sentinței nr. 3032/CA/2012 a Tribunalului Hunedoara, Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, ca fiind o cerere de reexaminare și a trimis cauza spre competență soluționare la Tribunalul Hunedoara, Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.” – ICCJ, s. a II-a civ., dec. nr. 527/2014, pe www.scj.ro; „Prevederile alin. (5) al art. 2 din Legea nr. 340/2009 privind formularea de către România a unei declarații în baza prevederilor art. 35 paragraful (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană deschid calea recursului numai împotriva încheierii prin care instanța se pronunță asupra suspendării judecății, concomitent sesizării Curții de Justiție a Comunităților Europene.

Prin urmare, încheierea prin care s-a respins cererea de sesizare a Curții de Justiție, formulată în faza de recurs, deci într-o etapă procesuală în care hotărârea asupra fondului este irevocabilă în conformitate cu dispozițiile art. 377 alin. (2) pct. 4 C.proc.civ., este, de asemenea, irevocabilă și cum această încheiere nu se circumscrie dispozițiilor art. 2 alin. (5) din Legea nr. 340/2009, recursul va fi respins ca inadmisibil.” – ICCJ, s. I civ., dec. nr. 124/2013, pe www.scj.ro; „Potrivit dispozițiilor art. 53 alin. (1) C.proc.civ., încheierea prin care s-a respins recuzarea poate fi atacată numai de părți, odată cu hotărârea prin care s-a soluționat cauza. Când această din urmă hotărâre este definitivă, încheierea va putea fi atacată cu recurs, la instanța ierarhic superioară, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii. Nu poate forma obiect al recursului încheierea prin care cererea de recuzare a fost anulată ca netimbrată, având în vedere faptul că doar încheierile prin care a fost respinsă cererea de recuzare pot fi atacate, astfel încât recursul formulat împotriva unei astfel de încheieri este inadmisibil.” – ICCJ, s. a II-a civ., dec. nr. 795/2016, pe www.scj.ro.

Mențiuni inexacte
în hotărâre

date în apel, dacă sentința este susceptibilă numai de apel; nu ar putea conveni ca o cale extraordinară de atac să fie exercitată și pentru alte motive decât cele limitativ fixate în lege; nu ar putea conveni asupra exercitării căii de atac într-un alt termen decât cel prevăzut de lege etc.¹⁾.

14. Art. 457 alin. (2) spune că mențiunea inexactă din cuprinsul hotărârii cu privire la calea de atac deschisă contra acesteia nu are niciun efect asupra dreptului de a exercita calea de atac prevăzută de lege.

Ca atare, mențiunarea în hotărâre a unei alte căi de atac decât cea legală – fie în sensul acordării, fie în sensul suprimării unei căi de atac –, nici nu conferă părților dreptul la calea de atac „suplimentară” indicată de către judecător²⁾, dar nici nu le poate priva de dreptul la calea de atac prevăzută de lege.

¹⁾ Prin excepție, sub marginala „Ordinea exercitării căilor de atac”, art. 459 alin. (2) prevede că în cazul hotărârilor susceptibile de apel, dacă acesta nu a fost exercitat, recursul este inadmisibil. Cu toate acestea, o hotărâre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, înăuntrul termenului de apel, direct cu recurs, la instanța care ar fi fost competență să judece recursul împotriva hotărârii date în apel, dacă părțile consimt expres, prin înscris autentic sau prin declarație verbală, dată în fața instanței a cărei hotărâre se atacă și consemnată într-un proces-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

²⁾ În jurisprudența anterioară nouui Cod de procedură civilă s-a decis că „posibilitatea de a folosi o cale de atac, precum și condițiile de exercitare a acesteia sunt date de lege, și nu de judecători. Mențiunarea din eroare în dispozitiv a căii de atac a recursului nu deschide părții o cale pe care legea nu o acordă, și aceasta ca o consecință a principiului legalității căilor de atac.” – C.A. Cluj, Secția civilă, decizia nr. 364/1999, în *B.J./1999*, p. 221; „Hotărârea judecătorească este supusă căilor de atac și termenelor stabilite de lege, și nu de instanța judecătorească, în aplicarea principiului legalității căilor de atac.” – C.A. Cluj, s. com. cont. adm., decizia nr. 778/2000, în *B.J./2000*, vol. 1, p. 347; „Mențiunea greșită din dispozitivul hotărârii cu privire la calea de atac nu acordă părții o cale de atac la care nu are dreptul, dar nici nu-i poate răpi dreptul la calea legală de atac. Contrar, în sensul Convenției Europene a Drepturilor Omului, s-ar aduce atingere normelor care garantează desfășurarea unui proces echitabil (art. 6 par. 1) și epuizarea căilor interne de atac – premisă a subsidiarității contenciosului european (art. 13 și art. 35 par. 1).” – C.A. Suceava, s. civ., dec. nr. 303/2007, în *Buletinul Curților de Apel nr. 2/2008*, p. 93; „Atunci când se invocă hotărârea potrivnică și se cere revizuirea, recursul va putea fi exercitat chiar dacă hotărârea a cărei anulare se cere este o sentință. În acest sens, mențiunea greșită făcută în dispozitivul hotărârii care se atacă nu acordă părții o cale de atac la care nu are dreptul, dar nici nu-i poate răpi dreptul la calea legală de atac. Această cale de atac a fost